17 Μαρτίου 2015

Η πάλη με τους πειρασμούς († Μητροπ.

πίστη

Στον κόσμο που μας περιβάλλει, το καθετί έχει φτιαχτεί για να μας σαγηνέψει, να μας πλανέψει, να μας δελε-άσει, με μια λέξη για να μας βάλει σε πειρασμό. Και αναρωτιόμαστε: πώς πρέπει να φερθούμε; Πραγματικά, στο Ευαγγέλιο διαβάσαμε με ποιό τρόπο ο Χριστός απάντησε στον πειρασμό, όμως εμάς ο πειραστής δεν μας προσεγγίζει υποβάλλοντας τις «εισηγήσεις» του με τόσο επιτακτικό τρόπο. Αντίθετα, τρυπώνει μέσα μας σιγά-σιγά, κάνει τις προτάσεις του έτσι ώστε να μη μπο-ρούμε να εντοπίσουμε την προέλευσή τους και τελικά μας παραδίδει στον πειρασμό πριν ακόμη μάθουμε να τις διακρίνουμε. Θα προσεγγίσω το συγκεκριμένο θέμα με κάποια παραδείγματα.

Ένας γέροντας, περιγράφοντας τον τρόπο με τον οποίο ο πειρασμός χώνεται μέσα μας σιγά- σιγά, ύπουλα, όπως ακριβώς προσβάλλει η σκου-ριά τα αντικείμενα, παρομοίαζε τον πειρασμό μ’ έναν άνθρωπο που εμπορεύεται δέρματα κουνελιών και που χτυπά την πόρτα ενός σπιτιού. Η οικοδέσποινα ανοίγει. «Θα θέλατε ν’ αγοράσετε ένα δέρμα κουνελιού;». Αν η γυναίκα είναι φρό-νιμη, θ’ απαντήσει «όχι!» και θα του κλείσει κατάμουτρα την πόρτα. Αν όχι, θα του πει: «Δείξε μου τι δέρματα κουνελιού έχεις». Μόλις ρίξει τη ματιά της στα δέρματα, η γοητεία αρχί-ζει να ενεργεί πάνω της. Στη συνέχεια θα ρωτή-σει: «Και πόσο τα πουλάς; Ξέρεις δεν τα έχω ανάγκη, αλλά έτσι, από περιέργεια, μ’ ενδιαφέρει να ξέρω...».

«Κάνουν τόσο...». «Α, είναι ακριβά !». «Εντάξει, μπορώ να σας κάνω έκπτω-ση...». Κι έτσι ξετυλίγεται ένας διάλογος μεταξύ μιας γυναίκας που δεν είχε κατά διάνοια ν' αγοράσει δέρμα κουνελιού γιατί δεν είχε τι να το κάνει, και ενός ικανού και επιδέξιου πλανόδιου πωλητή που ξεκινά αρχικά με την επίδειξη, κατό-πιν συνεχίζει με το δέλεαρ, μετά με την έκπτωση, για να καταλήξει σε μία πράξη αγοραπωλησίας.

Και στη δική μας περίπτωση ο πειραστής δεν ενεργεί διαφορετικά. Χτυπάει την πόρτα μας – πριν όμως να του ανοίξεις, ρίξε μια ματιά από την οπή της πόρτας. Αν δεις ότι πρόκειται για «κάποιον που πουλάει δέρματα κουνελιού», τότε πες του: «Όχι, δεν σου ανοίγω!», και φύγε αμέσως μακριά από την πόρτα, ώστε ούτε καν ν' ακούσεις τη φωνή που με ελκυστικούς φθόγγους έρχεται από την άλλη πλευρά. Αρκεί και μόνο ν' ανοίξεις την πόρτα και ν' αρχίσεις τη συνομιλία, για να γλιστρήσεις στην κατηφόρα που οδηγεί στην πτώση. Ιδού το πρώτο μάθημα που αποκο-μίζουμε από τη διήγηση: μόλις ο πειρασμός πλη-σιάσει, καλούμαστε να κόψουμε μεμιάς τη συζή-τηση μαζί του, να του κλείσουμε κατάμουτρα την πόρτα λέγοντας «Όχι», και να μη του ξαναμιλή-σουμε. Προφανώς και δεν θα πρόκειται για δέρ-ματα κουνελιού, αλλά για μία πιθανή υποκίνηση του πειρασμού ή της επιθυμίας για ένα άχρηστο ή ζημιογόνο πράγμα, που είναι ικανό να προκαλέσει βλάβη σε κάποιον, να μας ταπεινώσει και να μας καταστήσει ανάξιους της κλήσης μας ως ανθρώπων. Ίσως να πρόκειται για κάποιο σαρ-κικό πάθος που θα μας ωθήσει στη διάπραξη μοιχείας ή ατίμωσης ενός άλλου προσώπου ή και ημών των ιδίων. Ίσως να πρόκειται για τον αλκοολισμό, ενδεχομένως για την ολιγοψυχία, που δεν μας επιτρέπει να λέμε την αλήθεια ή μας υποβάλ-λει να διηγούμαστε παραμύθια και να λέμε ψέματα. Ο καθένας ανάμεσά μας έχει την ικανό-τητα να εξετάσει συνειδητά τον εαυτό του και ν' ανακαλύψει πόσες φορές ο διάβολος του υπέβαλε λογισμούς ανάρμοστους για τον εαυτό του και τον Θεό, και πόσες φορές αφέθηκε να γλιστρήσει σ' έναν επικίνδυνο κατήφορο.

Κάθε φορά που ο πειρασμός περιφέρεται γύρω μας, καλούμαστε να τον δεχτούμε όχι ως ένα κακό ή ως μία συμφορά, αλλά ως μια κατά-σταση που την επιτρέπει η πρόνοια του Θεού, ώστε να μπορούμε να δίνουμε μαρτυρία για την πιστότητά μας σ’ Αυτόν και να εξερχόμαστε νικη-τές από τη συνάντησή μας μαζί Του, όπως ο Χρι-στός στην έρημο. Πόσο συχνά δε συμβαίνει να επιθυμούμε την απομάκρυνση του πειρασμού μακριά μας, σαν να ήταν καλό να μην υπήρχε καμία δυσκολία…! Αν όμως οι δυσκολίες εξαφανίζονταν, οι δυνάμεις μας θα περιέπιπταν σε κατάσταση ύπνωσης αντί να παραμένουν σε ενάργεια και δράση – βαθμιαία θ’ ατροφούσαν και θα μας εγκατέλειπαν εντελώς. Ο φυγόπονος και οκνηρός που δεν κάνει ποτέ χρήση των δυνάμεών του, τόσο των φυσικών όσο και των πνευ-ματικών, τελικά καταντάει ένα ράκος.

Μου έρχεται στη μνήμη ένας ενδιαφέρων διά-λογος που έλαβε χώρα μπροστά μου μεταξύ ενός λευκασμένου Ρώσου κληρικού, του προκατόχου μου στην ενορία του Λονδίνου, και ενός ηλικιωμέ-νου ενορίτη. Ο τελευταίος διηγείτο με χαρά ότι όσο περνούσαν τα χρόνια οι πειρασμοί απομακρύνονταν σταδιακά από αυτόν. Ο πατήρ Βλαδί-μηρος τον κοίταξε κατάματα και του είπε: «Πώς μπορείτε να χαίρεστε γι’ αυτό; Δεν καταλαβαίνε-τε λοιπόν ότι όσο τούτοι οι πειρασμοί φεύγουν μακριά από σας, ολοένα και λιγότερο είστε σε θέση να υπηρετείτε τον Θεό και να νικάτε το κακό στον κόσμο; Δεν καταλαβαίνετε ότι όταν ο πειρα-σμός εφορμά καταπάνω σας κι εσείς τον κατα-νικάτε, όχι μόνο παραμένετε στο ύψος της κλήσης σας ως ανθρώπου, αλλά και αποδεικνύεστε ακό-μη περισσότερο άξιος του Θεού στον αγώνα της διακονίας Εκείνου και των ανθρώπων; Το κακό που έχετε νικήσει στα βάθη του είναι σας, της ψυχής σας, έχει νικηθεί σ’ όλο το σύμπαν. Βια-στείτε λοιπόν να παλέψετε με κάθε είδους πειρα-σμό , και μη ζητάτε ν’ απαλλαχθείτε από αυτούς».

Στους Βίους παλαιών μοναχών διηγούνται συχνά πως κάποιος ζήτησε από έναν ιερομόναχο να βαπτίσει γυναίκες και νεαρές κοπέλες. Θύελλα πειρασμών ξέσπασε τότε στην ψυχή του. Καθώς έφερε το όνομα Ιωάννης, άρχισε να ικετεύει θερ-μά τον Άγιο Ιωάννη τον Βαπτιστή να τον απαλ-λάξει από εκείνους τους πειρασμούς. Ο Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής παρουσιάστηκε και του είπε: «Μπορώ να παρακαλέσω τον Θεό να σ' ελευ-θερώσει από τούτο τον πειρασμό, αλλά θα χάσεις το στεφάνι του μαρτυρίου. Πάλεψε, μη σταματάς ν' αγωνίζεσαι, κέρδισε κάθε φορά τη νίκη, κι αν δεν την πετύχεις, αν ο πειρασμός σε αρπάξει, σαν την πυρκαγιά, τότε μετάνιωσε, χύσε δάκρυα, και σιγά-σιγά θα κερδίσεις το στεφάνι του μαρτυρίου». Να γιατί οφείλουμε ν' αντιμετωπίζουμε τον πειρασμό, σύμφωνα με τις νουθεσίες των Πατέρων της ερή-μου, του π. Βλαδιμήρου, και το παράδειγμα του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.

Συμβαίνει ύστερα από διαρκή αγώνα, κάποια στιγμή να μας εγκαταλείπουν οι δυνάμεις και τελικά να μένουμε «λιπόσαρκοι». Τί επακολουθεί; Πού είναι ο Θεός; Είναι δυνατόν να μας αρνείται τη βοήθειά Του; Είναι δυνατόν Αυτός να παραμένει αδιάφορος σ' ό,τι μάς συμβαίνει; Στο Βίο του Μεγάλου Αντωνίου αναφέρεται το εξής περιστατικό: κάποτε ο Άγιος πάλεψε σκληρά με τον πειρασμό· αφού τον νίκησε, κειτόταν εξαντλημένος στο έδαφος. Ξαφνικά εμφανίστηκε μπροστά του ο Χριστός, και ο Αντώνιος, μη έχο-ντας πια δυνάμεις για να σηκωθεί, του λέει: «Κύριε, πού ήσουν όλη αυτή την ώρα που τα πάθη εφορμούσαν εναντίον μου;» Και ο Χριστός του απάντησε: «Ήμουν αόρατα δίπλα σου, έτοιμος να εμπλακώ στον αγώνα σε περίπτωση που υποχωρούσες»". Να με ποιο θάρρος, με ποια δύναμη και πίστη οφείλουμε ν' αντιμετωπίζουμε τον πειρασμό.

Σε μία τέτοια περίπτωση αναρωτιόμαστε: κι από πού παίρνουμε δυνάμεις για τον αγώνα; Κατ' αρχάς, μπορούμε να τις αντλήσουμε από την πίστη, από την πιστότητά μας, μόνο αν θυμόμα-στε Εκείνον που διακονούμε, μόνο αν θυμόμαστε σε ποιο βαθμό μας αγαπά ο Κύριος, Αυτός που πέθανε εκούσια και που θυσιάστηκε για να μας σώσει. Γιατί εμείς να μην μπορούμε να του ανταποδώσουμε ό,τι έχουμε; Ο Άγιος Σεραφείμ του Σάρωφ αναφέρει ότι μία και μόνο διαφορά υπάρ-χει ανάμεσα σ' αυτόν που χάνεται και σ' αυτόν που σώζεται: η αποφασιστικότητα, που στηρίζε-ται ακριβώς στην πίστη και την πιστότητά μας.

Στο 6^{ο} κεφάλαιο της προς Εφεσίους επιστολής ο απόστολος Παύλος γράφει:

«Αδελφοί, πάρτε δύναμη από την ένωσή σας με τον Κύριο κι από τη μεγάλη του ισχύ· ντυθείτε με την πανοπλία που δίνει ο Θεός, για να μπορέσετε ν' αντιμετωπίσετε τα τεχνάσματα του διαβόλου. Γιατί δεν έχουμε να παλέψουμε με ανθρώπους, αλλά με αρχές και εξουσίες, δηλαδή με τους κυρίαρχους του

σκοτεινού τούτου κόσμου, τα πονηρά πνεύματα που βρίσκονται ανάμεσα στη γη και στον ουρανό. Γι’ αυτό φορέστε την πανο-πλία του Θεού, ώστε να μπορέσετε να προβάλετε αντίσταση, όταν έρθει η ώρα της σατανικής επί-θεσης» (Εφεσ. 6,10-13).

Έτσι ξετυλίγεται το νήμα των σκέψεων του Αποστόλου που κι ο ίδιος αποτέλεσε τη λεία των φοβερότερων πειρασμών, είτε εκ μέρους των ανθρώπων είτε ως αντίδραση στον εσωτερικό αγώνα του. Παρά την τεράστια δύναμή του, ο απόστολος Παύλος στράφηκε μια μέρα προς τον Θεό και κραύγασε: Κύριε, δώσε μου δύναμη! Και ο Σωτήρας του απάντησε: «Σου αρκεί η χάρη μου· διότι η δύναμή μου μέσα στην αδυναμία τελειοποι-είται» (Β’ Κορ. 12,9). Σε ποιά αδυναμία αναφέρεται; Πρόκειται άραγε για την οκνηρία μας, για την αντιδραστικότητά μας, για την ολιγοψυχία μας; Ασφαλώς όχι! Αναφέρεται στην αδυναμία του νηπίου που, με πλήρη εμπιστοσύνη, παραδίδεται στα χέρια της μητέρας του, στην προφανή αδυναμία του ανθρώπου ν’ ακολουθήσει τη συμ-βουλή που του δίνεται από ένα πρόσωπο απόλυ-της εμπιστοσύνης. Αυτή η αδυναμία είναι σαν την ευαίσθητη και λεπτή κατασκευή του γαντιού ενός χειρουργού. Ευαίσθητο και λεπτό καθώς είναι, επιτρέπει στο χειρουργό να κάνει θαύματα με το γαντοφορεμένο χέρι του. Το πανί ενός καραβιού είναι το πιο ευαίσθητο και αδύναμο τμήμα του, κι όμως όταν το ανοίξουμε για να επιτρέψουμε στον άνεμο να το φουσκώσει, τούτο το ευπαθές πανί θα δώσει στο πλοίο τη δυνατότητα να διασχίσει τον ωκεανό. Να σε ποια αδυναμία αφορά το ζήτημα ή, αν προτιμάτε, σε ποια διαφάνεια. Αυτή καλούμα-στε να επιζητούμε. Μ’ αυτό τον τρόπο την έχει κατανοήσει και ο απόστολος Παύλος όταν γράφει: «Με περισσότερη ευχαρίστηση θα καυχηθώ για τις ταλαιπωρίες μου, για να κατοικήσει μέσα μου η δύναμη του Χριστού» (Β’ Κορ. 12,9). Και σ’ ένα άλλο σημείο, με βάση τα βιώματα μιας ολόκληρης ζωής γράφει: «Πάντα ισχύω εν τω ενδυναμούντι με Χριστώ» (Φιλιπ. 4,13).

(Antony Bloom, Συνάντηση με το ζωντανό Θεό, εκδ. Εν πλω, σ. 86-96)